

Nederlands Forensisch Instituut
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Stand van de Uitvoering

april 2025

Voorwoord en introductie

‘Zij die worden geleid door waarheid en wijsheid kunnen honing halen uit onkruid.’

Met deze woorden van de Engelse dichter William Cowper opende minister van Justitie en Veiligheid, David van Weel, in november ons jubileumsymposium ‘Van spoor naar data’. Hij sprak bij die gelegenheid zijn waardering uit voor alle NFI-medewerkers en spoorde ons aan om honing uit onkruid te blijven halen in ons werk. Het was één van de vele manieren waarop we het afgelopen jaar ons 25-jarig bestaan vierden. Tijdens ons jubileumsymposium stonden we samen met politie, Openbaar Ministerie (OM) en andere onderzoekpartners stil bij onze geschiedenis, maar we wierpen ook een blik op de toekomst. Die toekomst zit vol nieuwe mogelijkheden door Artificial Intelligence (AI), datagedreven werken en innovatieve onderzoeksmogelijkheden, maar kent ook een aantal uitdagingen.

In deze derde Stand van de Uitvoering brengen we een aantal knelpunten en dilemma’s in beeld waar wij als NFI tegenaan lopen bij het uitvoeren van onze drie kerntaken: het leveren van betrouwbaar en state-of-the-art forensisch onderzoek, (wetenschappelijk) innoveren, en het delen van onze kennis. Hiermee leveren wij een waardevolle bijdrage aan de bestrijding van (ondermijnende) criminaliteit en aan een veilige en rechtvaardige samenleving.

Het NFI is een uitvoeringsorganisatie die tienduizenden onderzoeken per jaar doet, waaronder DNA-onderzoek, het uitlezen van cryptotelefoons en het analyseren van explosieven. Ons zaakonderzoek voeren wij uit in een keten, met als belangrijkste partners het OM, de politie en de Zittende Magistratuur (ZM), maar wij werken ook voor andere opsporingsdiensten en internationale partijen, zoals de tribunalen. Daarnaast zijn wij ook een Rijkskennisinstelling (RKI) die in samenwerking met onder andere Nederlandse en buitenlandse universiteiten in wetenschappelijk onderzoek en innovaties investeert om klaar te staan voor de forensische vragen van morgen.

Er is genoeg om trots op te zijn als directeur van dit prachtige instituut (zie “[Impact en innovaties](#)”). We kunnen steeds meer, met minder sporen en dat in minder tijd. We hebben bijna veertig deskundigheidsgebieden onder één dak en lopen voorop op het gebied van complex en multidisciplinair onderzoek. We zetten vol in op innovaties als onze [nieuwe toxicologische screening](#), de databanken voor glas, vuurwapens en [veiligheidsinkt](#), of de [vuurwerkverkenner-app](#) en delen onze kennis met onze partners. In maart 2024 won het digitaal forensische platform Hansken nog [de eerste prijs in de categorie ‘Digital Transformation’](#) bij de European Public Sector Awards (EPSA). [En afgelopen zomer zijn er voor het eerst meer dan 400.000 personen opgenomen in de DNA-databank voor Strafzaken](#): een mijlpaal. Dat alles neemt niet weg dat er ook punten zijn die nog om aandacht vragen bij de uitvoering en die het NFI niet alleen kan oplossen.

Zo zijn er zorgen over de gestegen kosten van onze Informatievoorziening, bijvoorbeeld om onze weerbaarheid tegen cyber-criminelen te vergroten. Ook de niet gecompenseerde toegenomen mogelijkheden om verlof op te nemen, zoals opgenomen in de CAO, drukt op de begroting. Tegelijkertijd hebben wij als laboratoriumorganisatie met hoge energiekosten extra last van de prijsstijgingen in de energiesector. Voor 2025 leidt dit tot een tekort van € 5,7 miljoen op de begroting van het NFI.

Los van de aanstaande taakstellingen zien wij dat vernieuwde wetgeving ook nog tot extra kosten zou kunnen leiden in de toekomst. Daarvoor is op dit moment geen geld gereserveerd. Voor de structurele dekking in de komende jaren ligt hier nog een uitdaging. Het NFI werkt hard aan mogelijkheden om de tekorten te minimaliseren, bijvoorbeeld door verbetering van de kosteneffectiviteit. Hoe wij de begroting sluitend kunnen maken, zonder aantasting van onze productie en innovaties, blijft een grote uitdaging. Hierover zijn wij in overleg met het ministerie.

Een ander punt dat onze voortdurende aandacht heeft, is de digitale transformatie binnen het NFI en in de strafrecht-keten. Het veilig kunnen verzamelen, bewaren en delen van vaak gevoelige data, wij met onze ketenpartners – en zij met ons, is een absolute voorwaarde voor het optimaal functioneren van de rechtstaat. Data zijn steeds belangrijker geworden in de strafketen, van big data analyses in de forensische statistiek tot grote datasets waarmee we mogelijk verbanden kunnen vinden tussen meerdere zaken. Ketenbrede ‘forensic intelligence’ is alleen maar mogelijk als er is voldaan aan de voorwaarden om die forensische kennis en data veilig te delen. De realisatie hiervan vraagt om een stabiele meerjarige financiering.

Wij ervaren ook knelpunten in onze publiek-private samenwerkingen. De laatste jaren wordt een deel van het forensisch onderzoek in Nederland door andere partijen uitgevoerd. Binnen dit stelsel lopen wij er tegenaan, dat we onze met Nederlandse en Europese overheidssubsidie ontwikkelde software en tools op dit moment niet mogen delen met private partijen. Ook niet als we met die partijen samenwerken bij de uitvoering van onze taak: forensisch onderzoek doen. Het NFI is al in gesprek met het ministerie over de vraag hoe we de regels voor het delen van dit soort kennis kunnen aanpassen zodat we beter kunnen inspelen op de actuele situatie. Dit komt de kwaliteit en snelheid van forensisch onderzoek en de samenwerking met andere aanbieders ten goede en is zo van meerwaarde voor de hele strafrechtketen.

De mogelijkheid om een deel van het forensisch onderzoek uit te laten voeren door andere, zowel private als publieke, partijen stelt ons ook voor een heel ander vraagstuk. Hoe kunnen wij onze positie als RKI en kennis- en expertisecentrum behouden als bij bepaalde deskundigheidsgebieden de instroom aan onderzoeksaanvragen, door verdeling over meerdere aanbieders, minder wordt dan vereist is voor het waarborgen van deze specifieke kennis? Ook is het wenselijk dat alle partijen inzicht hebben in de werkverdeling: wie doet wat aan de hand van welke criteria? Het zijn vragen waar we mee worstelen en waar we graag over in gesprek gaan. Willen wij onze positie als kennis- en expertisecentrum behouden, dan moeten we samen een antwoord vinden op die vraag.

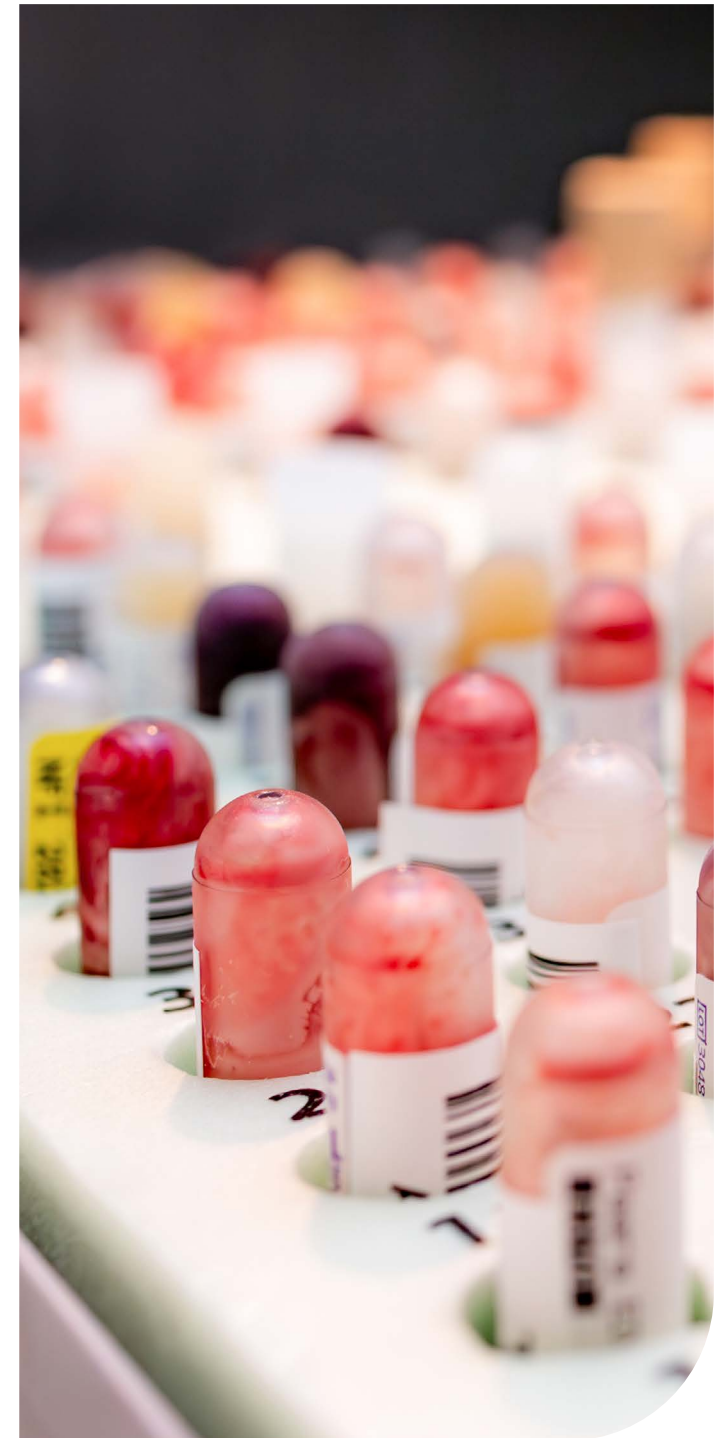
Ik nodig u van harte uit om samen met het NFI na te denken over deze knelpunten en met ons in gesprek te gaan over oplossingen. Zodat wij zo goed mogelijk honing uit onkruid kunnen blijven halen.

Marc Elsensohn
Algemeen directeur NFI

Inhoudsopgave

- 2 Voorwoord en introductie
- 4 Inhoudsopgave
- 5 Financiële uitdagingen
- 6 Belemmeringen in de publiek-private samenwerking
- 7 Beschikbaarheid en toepasbaarheid forensische data: datagedreven werken
- 9 Impact en innovaties

Financiële uitdagingen

Bij het NFI zien we een stapeling van financiële uitdagingen.

Om te beginnen zorgt het toekomstbestendig maken van de Informatievoorziening (IV) voor toenemende kosten voor het NFI. Dit betreft naast het voldoende beveiligen van onze IV (Cybersecurity), onder andere het verwijderen of vervangen van verouderde software, het verbeteren van de continuïteit en beschikbaarheid van onze IV, en het versterken van onze digitale weerbaarheid.

Ten tweede zijn in de Collectieve Arbeidsovereenkomst (CAO) de mogelijkheden om verlof op te nemen verruimd. De verruiming is niet gecompenseerd in de loonbijstelling. Voor beide uitdagingen zijn onvoldoende financiële middelen beschikbaar.

Prijzen voor goederen en diensten zijn in de afgelopen drie jaar fors gestegen. De inflatie over de afgelopen drie jaar bedroeg 17,3 procent, zo blijkt uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Voor het NFI blijken dergelijke prijsstijgingen een heel groot effect te hebben. Dat komt onder andere doordat het NFI, als laboratoriumorganisatie, een relatief grote energiegebruiker is, ondanks de inspanningen die het NFI doet om te verduurzamen. De prijsstijgingen worden daarom voor het NFI slechts deels afgedekt door de prijscompensatie.

Voor 2025 leidt dit tot een tekort van € 5,7 miljoen op de begroting van het NFI. Er is voor dit tekort geen dekking gevonden. Ook voor de structurele dekking ten aanzien van de komende jaren ligt hier nog een uitdaging.

Voor nieuwe of vernieuwde wetgeving wordt tegenwoordig een uitvoeringstoets gedaan, daarmee worden de kosten tijdig in beeld gebracht en budgettair afgedekt.

Toch zien we dat bij nieuwe wetgeving er in bepaalde gevallen geen extra middelen voor de aanpassing van taken worden verstrekt, ook al brengen die veranderingen wel extra kosten met zich mee.

Bovenop het al eerder genoemde tekort van € 5,7 miljoen komen er, zoals voor alle Rijksorganisaties, nog bezuinigingen aan. Die zullen naar verwachting leiden tot diverse taakstellingen op de begroting van het NFI.

De bovenstaande redenen maken het voor het NFI niet mogelijk om de begroting sluitend te houden zonder de dienstverlening aan te tasten.

Belemmeringen in de publiek-private samenwerking

In lijn met de visie op forensisch onderzoek (aanbeveling ministeriële commissie 2018¹) wordt een deel van het forensisch onderzoek, door OM en politie uitbesteed aan andere partijen dan het NFI. Het komen tot een evenwichtige verdeling van onderzoeken over meerdere instituten is daarbij van groot belang. Dit komt mede door de onvoorspelbare omvang van de behoefte, en de samenhang tussen onderzoeken in complexe zaken.

Om onze vakkennis te waarborgen, de accreditatie te behouden, de beschikbaarheid van een basisproductie te kunnen blijven garanderen, te kunnen blijven innoveren, en onze positie als kennis- en expertisecentrum te blijven uitvoeren, zou het NFI op elk deskundigheidsgebied een minimaal aantal onderzoeken ('basisproductie') per jaar moeten behouden.

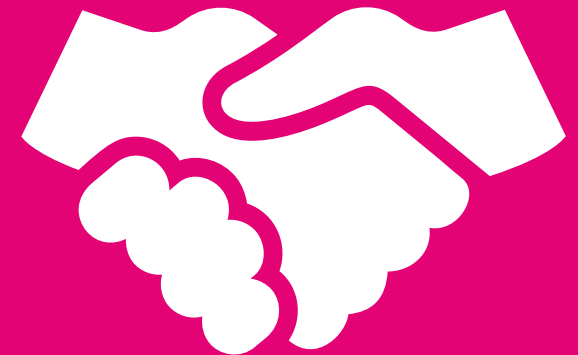
Binnen dit stelsel is wederzijdse transparantie noodzakelijk. Alle partijen moeten inzicht hebben in de werkverdeling, zodat er door alle partijen, als gezamenlijke 'Forensic Services', beter kan worden ingespeeld op de toekomstige ontwikkelingen.

Nu private partijen een grotere rol hebben gekregen in het forensisch onderzoek, is het voor een effectieve en efficiënte keten van belang dat het NFI nauw kan samenwerken met dergelijke partijen. Dit betekent niet alleen het kunnen delen van ontwikkelde (software) tools, maar ook het opslaan, beheren en delen van data. De beschikbaarheid van data en de toepassing ervan zijn cruciaal voor het NFI, en de diensten die het NFI aan de keten en andere partijen levert.

Het wettelijk kader voor de taken en bevoegdheden van het NFI stamt uit 2012. Toen waren er nog nauwelijks andere partijen die forensisch onderzoek uitvoerden. Deze nieuwe situatie vraagt om aanpassingen in de Regeling taken NFI.

Daarnaast bestaat binnen het NFI al langer de behoefte om kennis over te dragen en onderwijs te geven aan niet-overheidspartijen. Ook is het voor de internationale rechtsorde gewenst dat het NFI (inter)gouvernementele organisaties die nu wellicht buiten de Regeling vallen, kan ondersteunen.

Het NFI is al geruime tijd met het ministerie in gesprek over aanpassing van deze Regeling. Om diverse redenen is er nog weinig vooruitgang geboekt. De urgentie tot aanpassing van het wettelijk kader voor de taken en bevoegdheden van het NFI is inmiddels groot.

¹Stukken Tweede Kamer, 29 628, nr. 819.

Beschikbaarheid en toepasbaarheid forensische data: datagedreven werken

Nederland is één van de meest gedigitaliseerde landen ter wereld. Dat biedt onze maatschappij veel kansen, maar brengt ook risico's met zich mee. Het is bekend dat techbedrijven en digitale platforms een aanzienlijke invloed hebben op de levens van burgers en de mogelijkheden om hun rechten uit te oefenen. Ook criminele groepen maken op grote schaal misbruik van de digitale infrastructuur en richten daarmee grote schade aan. Om dit soort misdrijven te voorkomen en op te lossen is het noodzakelijk om te investeren in datagedreven werken binnen het NFI. Onderdelen van het datagedreven werken zijn het veilig opslaan en gebruiken van data, het toepassen van forensische intelligence en het innoveren met de nieuwste methoden uit de datascience.

Het veilig kunnen verzamelen, bewaren en delen van vaak gevoelige data, wij met onze ketenpartners – en zij met ons, is een absolute voorwaarde voor het optimaal functioneren van de rechtstaat. Om de veiligheid van die data te garanderen, ontwikkelen wij een dataplatform en werken wij samen met het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC) aan de uitvoering van het programma Justicelink.

Het huidige geopolitieke klimaat zorgt voor een toename van digitale en hybride dreigingen die de cyberveiligheid onder druk zetten. Om de veiligheid te kunnen blijven garanderen zijn er soms aanpassingen van wet- en regelgeving nodig.

Ook het NFI moet zich, onder andere bij het doen van innovaties, houden aan die wet- en regelgeving. Eén van de knelpunten voor het NFI is dat er nog onvoldoende duidelijkheid is in een Rijksbreed Cloud-beleid. De toepassing van de functionaliteiten van de Cloud en AI ondersteunen innovaties, die gebruikt worden bij het verbeteren en innoveren van het forensisch onderzoek. Goede Europese alternatieven zijn nog onvoldoende beschikbaar. Dat leidt tot stilstand in bepaalde aspecten van datagedreven werken. Het NFI wil de toepassing van generatieve AI verkennen en daar waar mogelijk inzetten. Daarin moet rekening gehouden worden met een Cloud-beleid dat nu nog niet voorhanden is, en met de Europese beschikbaarheid van alternatieve oplossingen. Dit belemmert de voortgang en maakt dat investeringen nu worden uitgesteld of worden gedaan onder voorwaarden die misschien niet haalbaar of wenselijk zijn.

Het NFI heeft met bijna veertig forensische kennisgebieden en decennia aan onderzoek een schat aan data. Deels zijn deze data opgeslagen in zaakoverstijgende databanken. De DNA-databank is de bekendste, maar het NFI heeft ook databanken op het gebied van bijvoorbeeld vuurwapens, glas en veiligheidsinkt. Dergelijke databanken maken het mogelijk patronen en overeenkomsten te zien in meerdere grote zaken uit de georganiseerde criminaliteit, een vorm van forensic intelligence. Bijvoorbeeld of dezelfde wapens, personen of groepen betrokken zijn bij meerdere delicten. Dergelijke forensic intelligence is in principe mogelijk voor alle gegevenstypen waarmee vergelijkingen gedaan kunnen worden.

Om als NFI een Rijkskennisinstelling van betekenis te blijven, moeten we zo snel mogelijk de veiligheid van data kunnen waarborgen, zowel die van onze eigen data als die van samenwerkende partijen. De ontwikkelingen op dit gebied gaan razendsnel. Concrete, structurele afspraken rondom het gebruik en delen van data tussen de verschillende partijen binnen de Forensische Onderzoeks- en Strafrechtketen zijn noodzakelijk. Zolang dergelijke afspraken er niet zijn, lopen de doelen en ambities van de keten op dit gebied vertraging op.

Ketenbrede ‘forensic intelligence’ is alleen maar mogelijk als er is voldaan aan alle voorwaarden om die forensische kennis en data veilig te delen. Het beschermen van de data wordt daarbij steeds belangrijker, evenals een nog sterkere bewustwording en expertise rondom privacy, ethiek en transparantie.

De realisatie hiervan vraagt door de complexiteit van onze organisaties en van onze IV-systemen om een stabiele meerjarige financiering.

Ook bij de toepasbaarheid van forensische data zijn er nog knelpunten.

Het gebruik van data in forensisch onderzoek is steeds belangrijker geworden in de strafketen. AI en datascience ondersteunen veel forensische onderzoeksgebieden, zowel in de opsporing als in de vervolging. Data zijn ook onmisbaar bij het vergelijken van verschillende grote zaken uit de georganiseerde misdaad met behulp van grote referentiedatasets. Innovatie van deze technieken is van groot belang voor de praktische toepasbaarheid van forensische data. De beschikbaarheid en toegankelijkheid van forensische data vanuit de eigen en ook andere laboratoria is voor het NFI en de keten randvoorwaarde.

Rechtbanken vragen steeds vaker om bewijswaarden te berekenen. Forensische statistiek en big data-analyse maken dat mogelijk. Hiervoor worden statistische modellen ontwikkeld, zowel klassieke als machine learning-modellen. Voor beide is de beschikbaarheid van genoeg representatieve data essentieel.

Impact en innovaties

Revolutie bij forensische speurders NFI zorgt voor cruciale tijdswinst: 'Binnen enkele dagen uitsluitsel bij sporenonderzoek misdaden'

Door GERDA FRANKENHUIS
10 jan. 2025 in BINNENLAND

DEN HAAG - Het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) in Den Haag heeft een revolutionaire stap gezet in het analyseren van bloed, urine of oogvocht op sporen van drugs, alcohol, medicijnen en giftige stoffen. Duurde het bij toxicologisch onderzoek voorheen weken of zelfs maanden voordat politie en justitie over cruciale resultaten beschikten, nu kan dit al binnen twee werkdagen.

Digitaal forensisch platform Hansken winnaar European Public Sector Award

Een mijlpaal voor Hansken vandaag in Maastricht: het digitaal forensische platform won de eerste prijs in de categorie 'Digital Transformation' bij de European Public Sector Awards (EPSA). In totaal deden 151 innovatieve projecten mee, waarvan 54 in de categorie digitale transformatie.

Nederlands Forensisch Instituut 25 maart 2024

Nieuws-persbericht digitale-transformatie

"Door een sterke samenwerking tussen internationale strafrechtketenpartijen op het gebied van digitaal forensisch onderzoek te bevorderen, heeft het Hansken-team een unieke en vertrouwde gemeenschap van Hansken-gebruikers opgebouwd. Het is prachtig om te zien dat deze internationale samenwerking Hansken in staat stelt verder te groeien en te innoveren, waardoor een toenemend aantal organisaties wordt geholpen bij het omgaan met digitaal forensisch bewijsmateriaal", aldus de EPSA-jury.

Nieuwe app weet razendsnel wat voor bom er is afgegaan, is voor iedereen te gebruiken

Martijn Hooijer 17 mei 2024, 07:00 • 4 minuten leestijd

De politie doet onderzoek na een explosie
© ANP

REGIO - In de strijd tegen de vele explosies heeft de politie een nieuw middel in handen. Een app waarmee heel snel te achterhalen is wat voor explosief is gebruikt. De app is gebouwd door het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) in Den Haag en maakt gebruik van kunstmatige intelligentie. Naast de snellere opsporing hoopt de politie ook dat de app werkdruk wegneemt bij de forensisch specialisten.

‘Meer dan 400.000 personen opgenomen in DNA-databank voor strafzaken’

‘Inkt nieuwste middel in strijd tegen plofkrakers’

‘NFI verwacht met nieuwe DNA-software meer doorbraken in strafzaken’

‘Telefoons na zes jaar dan toch gekraakt’

‘Smartwatch kan helpen bij oplossen moord’

Nederlands Forensisch Instituut
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Postbus 24044 | 2490 Den Haag
Telefoon (070) 888 66 66

<https://www.forensischinstituut.nl>

© Rijksoverheid, versie april 2025